

Tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider i sjø – etablering av nytt klekkeri for Sævareid Fiskeanlegg

Statsforvalteren gir Sævareid Fiskeanlegg tillatelse med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden datert 8. mars 2024, samt opplysninger som kom frem under behandling av søknaden. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet.

Dersom virksomheten ønsker endringer utover det som er opplyst i søknaden eller under saksbehandlingen og som kan ha miljømessig betydning, må de på forhånd avklare dette skriftlig med Statsforvalteren.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen fire år etter at tillatelsen har tredd i kraft, skal tiltakshaver sende melding til Statsforvalteren om forventet oppstart, status i prosjektet med beskrivelser av eventuelle endringer som endrer risiko for forurensning og evt. Behov for endrede avbøtende tiltak. Statsforvalteren vil da vurdere behov for eventuelle endringer i tillatelsen og om endringene vil kreve ny søknadsrunde.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	AS SÆVAREID FISKEANLEGG
Sted/gateadresse	Postboks 54
Postadresse	5644 Sævareid
Org. nummer	924 931 671

Statsforvaltaren sine referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2024.0519.T	4624.0212.01	2024/2339

Tillatelsen gitt første gang: 17.06.2024	Endringsnummer:	Tillatelse sist endret:
Sissel Storebø seksjonsleder		Magne Nesse senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Vilkår	Endringer

Innhold

1	Rammevilkår	4
1.1	Omfang	4
1.2	Varsel om oppstart.....	4
2	Generelle vilkår	4
2.1	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig.....	4
2.2	Plikt til forebyggede vedlikehold	4
2.3	Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.4	Miljørisikovurdering av anleggsarbeidene.....	4
2.5	Endring av vilkår	5
2.6	Ansvar.....	5
2.7	Erstatningsansvar.....	5
2.8	Kulturminner i sjø	5
2.9	Saksbehandling etter annet lovverk.....	5
2.10	Internkontroll.....	5
2.11	Beredskapsplan.....	6
2.12	Varsling om akutt forurensing	6
3	Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak i sjø	6
3.1	Generelt.....	6
3.2	Tidsavgrensninger	6
	Arbeider i sjø skal i utgangspunktet unngås under smoltvandring og i gyteperiode for sjøørret som er mai-juni og august-september. Samt i gyteperioden for kysttorsk i nærliggende gyteområde som er februar – april.....	6
	Arbeid som omfatter graving (mudring), pigging og sprengning i elv skal i utgangspunktet utføres mellom 1. oktober og 22. november. Det tillates at arbeider i elv/sjø utføres innenfor gyteperioden for kysttorsk men da med kontinuerlig turbiditetsmåling med alarmgrense og stans i arbeidene dersom alarmgrensen overskrides.....	6
3.3	Partikkelsperre.....	6
3.4	Turbiditetsmålinger	7
3.5	Samarbeid med Bolaks og andre representanter for fiskeriinteresser	7
3.6	Aktsomhet ovenfor fremmede organismer	7
4	Avfall	8
4.1	Generelle krav	8
4.2	Plast	8
5	Kontroll- og overvåkingsplan	8
6	Rapportering og dokumentasjon	8
7	Tilsyn	9

1 Rammevilkår

1.1 Omfang

Tillatelsen gjelder tiltak i elv og sjø for å etablere nytt klekkeri på anlegget til Sævareid Fiskeanlegg i Bjørnafjorden kommune.

Dette inkluderer:

- Mudring for legging av sjøledninger
- Mulig sprenging ev. pigging av fjell i elv
- Riving av betongfundament og etablering av nye fundament

Tiltaket skal gjennomføres innenfor de arealer og eventuelle begrensninger som er gitt i gjeldende rivetillatelse¹ for tiltaket.

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart av anleggsarbeidene senest en uke før. Varselet sendes med en epost til sfvlpost@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, utslepp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan føre til endring av utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift. Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Vestland om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i iht. vilkår 2.8.

2.4 Miljørisikovurdering av anleggsarbeidene

Denne tillatelsen er basert på de miljørisikovurderingene som er utført i samarbeid med søknad om tillatelse etter forurensningsloven og de avbøtende tiltakene som er søkt om for å redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

¹ Tillatelse til tiltak - 196/52 - Sævareidvegen 648 - Næringsbygg, riving av heile bygg og deler av bygg. Bjørnafjorden kommune 28. mars 2024.

Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensing og kunne gjøre greie for risiko. Ved endret forhold skal miljørisikovurderingen oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herfra blir innarbeidet og gjennomført i drifts- og vedlikeholdsprosjekter.

2.5 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

2.6 Ansvar

Tiltakshavar er ansvarleg for å sikre og dokumentere at vilkåra i dette løyvet vert stetta. Tiltakshavar pliktar å ha oversikt over alle aktivitetar som kan medføre forureining og kunne gjere greie for risikoforhold. Tiltakshavar pliktar vidare å orientere vedkommande som skal gjennomføre tiltaka om de vilkår som gjelder, samt de restriksjonar som er lagt på arbeidet.

2.7 Erstatningsansvar

Selv om tillatelse er gitt, plikter den som forårsaker forurensning eller annen type skade å svare for erstatning som måtte følge av alminnelige erstatningsregler.

2.8 Kulturminner i sjø

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum gjør oppmerksom på at tiltakshaver plikter å gi melding til museet (marinarkeologi@museumvest.no) dersom en under arbeid i sjøområdene finner skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner. Dersom kulturminner på sjøbunnen kan bli rammet av tiltaket, må arbeidet under vann straks stoppes. Tiltakshaver må i så fall ikke starte opp igjen før museet har undersøkt og eventuelt frigitt området. Eventuelle brudd på disse vilkårene vil være i strid med bestemmelsene i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminne.

2.9 Saksbehandling etter annet lovverk

Tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som gjelder for tiltaket. Det forutsettes at tiltaket er i samsvar med enhver tid gjeldende reguleringsbestemmelser, vedtak etter plan- og bygningsloven og godkjent tiltaksplaner for forurenset grunn.

2.10 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene i denne

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven³ og andre relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

Tiltakshaver plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. På basis av en miljørisikoenalyse skal tiltakshaver sette i verk miljørisikoreduserende tiltak.

2.11 Beredskapsplan

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påvirkning av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og avgrense påvirkningen av forurensningen.

Tiltakshaver skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endret forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå.

2.12 Varsling om akutt forurensning

Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av tiltaket, skal den ansvarlige straks varsle på telefon 110, etter Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fastsatt av Miljøverndepartementet 9. juli 1992. Statsforvaltaren skal også varsles.

3 Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak i sjø

3.1 Generelt

Tiltakene i sjø omtalt i denne tillatelsen skal utføres på en slik måte at finpartikulært materiale fra mudring og rivearbeider i minst mulig grad blir spredt. De avbøtende tiltakene beskrevet i søknad⁴ datert 8. mars 2024 pkt. 9 skal følges.

3.2 Tidsavgrensninger

Arbeider i sjø skal i utgangspunktet unngås under smoltvandring og i gyteperiode for sjøørret som er mai-juni og august-september. Samt i gyteperioden for kysttorsk i nærliggende gyteområde som er februar – april.

Arbeid som omfatter graving (mudring), pigging og sprengning i elv skal i utgangspunktet utføres mellom 1. oktober og 22. november. Det tillates at arbeider i elv/sjø utføres innenfor gyteperioden for kysttorsk men da med kontinuerlig turbiditetsmåling med alarmgrense og stans i arbeidene dersom alarmgrensen overskrides.

3.3 Partikkelsperre

Dersom strømforholdene tillater det skal det brukes partikkelsperre ved arbeider i sjø som kan spre partikler i vannmassene.

³ Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr 79

⁴ Sævareid Fiskeanlegg – tiltak i sjø og vassdrag – Multiconsult 8. mars 2024

3.4 Turbiditetsmålinger

Konsentrasjonen av partikler, angitt som turbiditet fra tiltaket, skal holdes lavere enn bakgrunnsnivå pluss 10 FNU/ ved turbiditetsmålere som kan plasseres maksimalt 100 meter fra anleggsstedet.

Turbiditetsmålinger skal planlegges og utføres i samsvar med Norsk Standard NS-9433⁵. Partikkelkonsentrasjonen skal ikke være høyere enn bakgrunnsverdi + 10 FNU i en periode på mer enn 30 minutt. Ved oppnådd alarmgrense skal arbeidene stoppe, og dersom overskridingen skyldes tiltakene skal det utføres avbøtende tiltak.

Det må dokumenteres en referanseverdi/bakgrunnsnivå for turbiditet, enten fastsatt på forhånd ved målinger eller med en referansestasjon der det tas målinger ved faste intervaller under anleggsperioden.

Detaljerte metoder for referanseverdi, alarmgrenser, plassering av stasjoner, og prosedyrer for jevnlig vedlikehold og rengjøring av sensorene skal beskrives i kontroll- og overvåkingsplanen, jf. vilkår 5.

Håndtering av alarmer skal innarbeides slik at alle relevante ledd i prosjektorganisasjonen kjenner alarmgrensene og hvilke aksjoner som skal utføres ved overskriding, jf. vilkår 2.10 om internkontroll.

Kunnskap og informasjon ervervet i prosjektet skal brukes for justering av måleprogrammet. Dersom observasjoner eller målinger viser at målere ikke er plassert på egnet sted eller dyp, skal målerne flyttes.

3.5 Samarbeid med Bolaks og andre representanter for fiskeriinteresser

Det skal etableres samarbeid med Bolaks for å koordinere ev. sprenging til perioder der det ikke står fisk i anlegget. Det skal også etableres samarbeid med brukere av låssettingsplassen like sør for tiltaket og iverksette relevante avbøtende tiltak for å hindre skade på ev. fisk på låssettingsplassen.

3.6 Aktsomhet ovenfor fremmede organismer

Den fremmede arten havnespy/japansk sjøpung (*Didemnum vexillum*) er allerede etablert flere steder i landet. Dette er en fremmed og uønsket art som formerer seg raskt og forårsaker store problemer for marine miljø og næringer. Arten vokser blant annet på skrog, fortøyninger, brygger og annet som finnes i sjøen. Vestland fylke har gjennom de siste årene registrert en økning i observasjoner av havnespy. Havnespy er bl.a. påvist ved kaier i Askøy. Arten spres via skipsfart, særlig inne i de største havnene som har besøk av utenlandske skip. Arten kan også spres til mindre havner via småbåter eller festet til tauverk, blåser og andre flyteobjekter i sjøen.

Statsforvalteren minner om aktsomhetsplikten i henhold til forskrift om fremmede organismer § 18. I den står det at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold. Tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten innebærer, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer. Mistanke om funn av havnespy må [meldes inn](#) og verifiseres av marinbiologisk kompetanse. Dersom havnespy blir bekreftet, [skal observasjonen rapporteres til Artsdatabanken](#), og det må iverksettes tiltak for å unngå videre spredning. Slike tiltak skal skje i [samsvar med veiledning gitt av Sjøfartsdirektoratet](#).

⁵ Turbiditetsovervåking av tiltak i vannforekomster. Norsk Standard NS- 9433

Kontroll gjelder også tiltransporterte båter og utstyr. Dersom havnespy oppdages skal Statsforvalter kontaktes og orienteres om hvilke tiltak som blir iverksatt for å overholde aktsomhetsplikten.

4 Avfall

4.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁶. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

4.2 Plast

Det skal gjennomføres tiltak for å begrense tilførsel av plast til naturen. Det skal velges tekniske løsninger som i størst mulig grad minimerer mengden plastavfall fra tiltakene. Det skal gjennomføres opprydding av plast og annet avfall underveis og i etterkant av tiltakene ved tiltaksområdet og nærliggende områder. Rutiner for dette skal foreligge skriftlig. Rutiner for overvåking og oppsamling av avfall i resipienten skal inngå i overvåkingsplanen. Oppsamlet plast skal leveres til lovlig avfallsmottak

Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085|2018 skal brukes som en veileder.

5 Kontroll- og overvåkingsplan

Virksomheten har laget og oversendt en overvåkingsplan for tiltakene som skal holdes oppdatert ved eventuelle endringer.

6 Rapportering og dokumentasjon

Virksomheten skal sende rapport til Statsforvalteren innen fire måneder etter at anleggsarbeidet er slutført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Beskrivelse av hvordan arbeidene er utført.
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt av avbøtende tiltak som er gjennomførte for å hindre forurensning.
- Om eventuelle vilkår i tillatelsen ikke er oppfylt, og en begrunnelse på hvorfor

Virksomheten skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

7 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

Sævareid Fiskeanlegg

Saksbehandler, innvalgstelefon

Magne Nesse, 5557 2335

Tillatelse etter forurensningsloven til anleggsarbeider i sjø for Sævareid Fiskeanlegg

Statsforvalteren i Vestland gir Sævareid Fiskeanlegg tillatelse til anleggsarbeider i elv og sjø i sammenheng med oppgradering av anlegget for å etablere nytt klekkeri.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. forurensningsforskriften §22-6

Vi viser til søknad datert 8. mars 2024.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir tillatelse etter forurensningsloven § 11 med vilkår etter lovens § 16. Statsforvalteren har i avgjørelsen lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket jamført med de fordeler og ulemper som tiltaket dessuten vil medføre. Statsforvalteren har regulert de forholdene som er vurdert til å ha de mest alvorlige miljømessige konsekvensene.

I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven, med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten, viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet www.miljodirektoratet.no.

Tillatelsens vilkår følger vedlagt dette brevet.

Vedtak om gebyr for saksbehandling

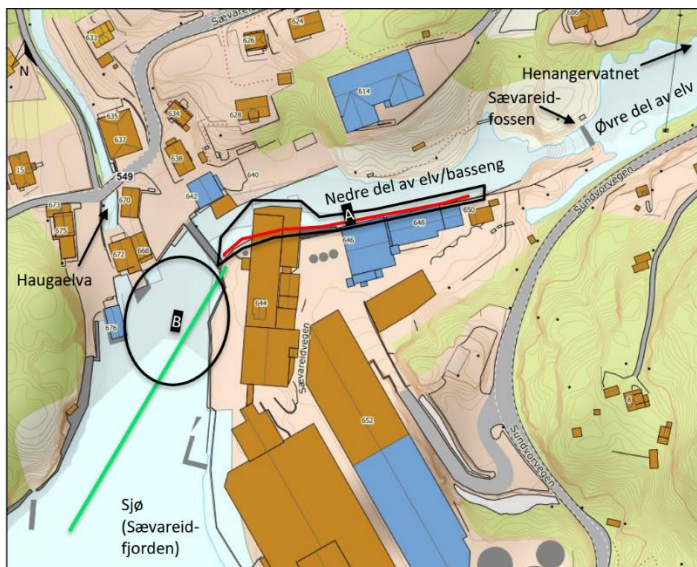
Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven. På bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i saken, tar vi gebyr etter sats 6, 38 900 kroner, for behandling søknadene, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 for å lese mer om saksbehandlingsgebyret.

Sammendrag av søknaden

Sævareid Fiskeanlegg skal utføre tiltak i nedre del av Sævareidselva og innerste delen av Sævareidfjorden. Det skal mudres grøft (areal 800 m², volum masser 500 m³) for to nye sjøledninger fra fiskebruket. I elva skal det fjernes 5 betongsøyler som står forankret på elvebunnen (disse holder opp et eksisterende bygg over elva som skal fjernes), videre skal eksisterende natursteinmur fjernes og erstattes med ny betongmur.

Arbeidene innebærer fjerning av tilstøtende konstruksjoner. Fjerning av masser til berg under og bak eksisterende natursteinmur, mulig sprengning for utjevning av støpeflate/bergoverflate og rensk av bergoverflate før støp. Forskaling og støping av nytt fundament og ny mur mot elven. Utfylling med nye masser bak ny natursteinmur. Mulig omfang av sprengning berg (eller evt. pigging) er estimert til 100 m³.

Figur 1 Oversiktskart som viser lokalisering av tiltaksområde A i basseng/nedre del av elven (svart figur) og tiltaksområde B sør for broen (svart ellipse). Rød linje viser ny betongmur, mens grønn linje viser trase sjøledninger

Mudring i sjø skal utføres fra lekter med gravemaskin. Muddermassene skal i hovedsak benyttes til omfylling av de nye sjøledningene.

Multiconsult¹ har risikovurdert arbeidene og foreslått avbøtende tiltak. Risikovurderingen viser at det kan være en risiko for at det vil kunne skje oppvirvling og spredning av forurensning og partikler i forbindelse med grunnarbeidene i og langs strandsonen, ved utførelse av mudring, ved fjerning av betongsøylene, samt ved støp av ny mur. Spredning av finstoff (inkl. betongstøv) vil kunne påvirke marint liv negativt.

Hovedhensyn er å ivareta anadrom fisks vandring opp og ut Haugaelva som har utløp midt i tiltaksområdet, bl.a. med å ikke utføre arbeider i sjø/vassdrag i perioden fra 1. august til 30. september. Øvrige avbøtende tiltak er:

- Det skal etableres kontakt med lokalt fiskeoppsyn for å tilpasse arbeidene slik at smoltutvandringen i perioden mai-juni ikke blir negativt berørt. Akkurat når smolten vandrer

¹ Sævareid Fiskeanlegg – tiltak i sjø og vassdrag – Multiconsult 8. mars 2024

ut avhenger av vannmengdene, og for å opprettholde fremdrift samtidig som smolten hensyntas, vurderes dette som et godt tiltak.

- I hele anleggsperioden skal det være anleggsstopp om natten og det skal ikke på noe tidspunkt etableres fysiske vandringshinder ved arbeidet.
- Det skal forskales og gjøres tiltak i forkant av støp for å hindre at uherdet betong kommer i kontakt med sjø/elvevann.
- For å hindre utvasking av partikler skal vannstrømningen forbi tiltaksområdet holdes lav. Dette kan gjøres ved å holde vannmengden som slippes gjennom Sævareidfossen lav, bl.a. ved å tappe Henangervatnet noe ned før tiltaket iverksettes, for bedre kontroll på vannmengdene.
- Grunnarbeidet bli utført ved å la natursteinmuren og den mengden masser som må ligge inntil muren for å støtte den opp, stå igjen til de bakenforliggende løsmassene er fjernet ned til berg. Muren vil deretter bli forsiktig plukket ned og fjernet med gravemaskin, samtidig som gjenværende løsmasser inntil muren blir forsiktig gravd opp og fjernet. Så lenge muren står vil denne også bidra til å redusere spredning av finstoff fra gravearbeidet.
- Dersom det viser seg å være en del finstoff i løsmassene ved graving for ny mur i elvestrekket som fører til spredning av partikler, og dersom forholdene er gunstig for bruk av siltgardin, så skal installering av siltgardin rundt tiltaksområdet vurderes. Avhengig av hvor godt en får dette til, vil spredningen kunne reduseres.
- Ved utpumping av byggegropsvann til sjø skal vannet renses før utslipp, utslippsvannet skal analyseres på partikler (suspendert stoff) og eventuelt olje og utslippspunktet skal legges et godt stykke sør for utløpet til Haugaelva.

Figur 2 foreslått plassering av utslippspunkt i sjø for byggegropsvann (vist med gul pil)

Arbeid i elv og sjø er planlagt fra vår 2024 og til desember 2024, men som avhengig av fremdrift kan bli forskjøvet til i løpet av første halvår 2025, senest juni 2025.

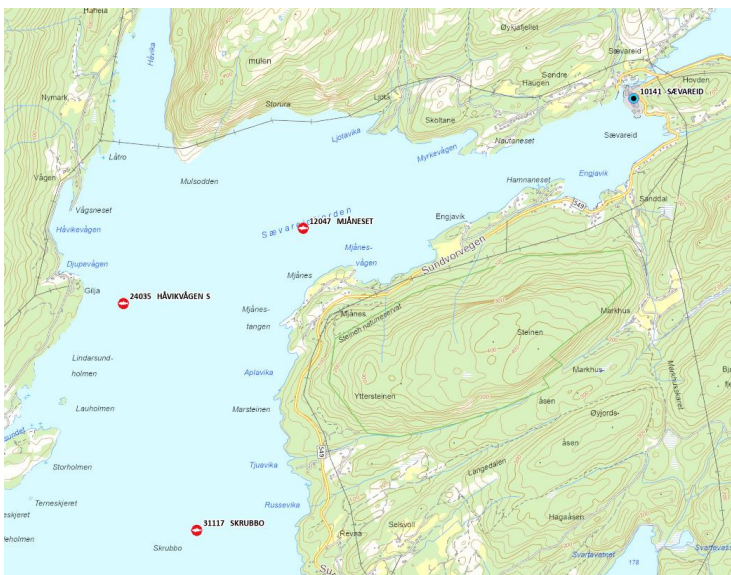
Høringsuttalelser

Søknaden ble annonsert på våre hjemmesider og sendt på høring til Bergens Sjøfartsmuseum, Bjørnafjorden kommune, Fiskeridirektoratet, Vestland fylkeskommune og Mattilsynet. Frist for å komme med uttale var 26. april 2024. Vi mottok tre uttaler; Mattilsynet, Fiskeridirektoratet og Bergens Sjøfartsmuseum. Nedenfor er uttalene gjengitt med tiltakshavers kommentarer (27. mai 2024) skrevet med blå skrift:

Mattilsynet (25. april 2024)

Effekter av sprengning nærme oppdrettsfisk

Mattilsynet opplyser at det er tre akvakulturlokaliteter i Sævareidfjorden som kan bli påvirket av anleggsarbeidene. Dette er lokalitetene 12047 Mjåneset (Bolaks) som ligger 2,6 km unna, 24035 Håvikvågen S som ligger 4,2 km unna og 31117 Skrubbo som ligger 4,9 km unna. På Mjåneset og Skrubbo ble det satt ut fisk i mars 2024 som skal stå hhv. ut 2025 og til midten av 2025. På Håvikvågen S skal det settes ut fisk høsten 2024 som skal stå til midten av 2025. Mattilsynet vurderer at fiskene som står på lokalitet Håvikvågen S og Skrubbo vil bli relativt lite påvirket av tiltaket, men at Mjåneset er såpass nærme at det vil være viktig å ha god dialog med Bolaks ved oppstart og gjennomføring av tiltaket.

Figur 3 Akvakulturlokaliteter nærmest tiltaksområdet, kilde Yggdrasil Fiskeridirektoratet

Svar Sævareid Fiskeanlegg: Oppdragsgiver vil gå i dialog med Bolaks i god tid før anleggsarbeidene i sjø starter opp for å finne gode løsninger for alle parter. Det vil bli sett på om Bolaks har tidligere erfaringer med sprengning i nærheten av deres akvakulturanlegg som vi kan benytte oss av. En slik dialog vil også gi Bolaks muligheten til å gjennomføre tiltak i sitt anlegg.

Oppdragsgiver opplyser også om at Bolaks er majoritetseier i Sævareid Fiskeanlegg og har sterk egeninteresse i å unngå spredning av partikler og eventuelle sprengingsbølger med negativ konsekvens for fisken.

Videre beskriver Mattilsynet negative effekter på fisk fra lydbølger og trykkbølger under vann. Villfisk vil kunne trekke seg unna slik Multiconsult har beskrevet, mens fisk i oppdrettsanlegg er bundet til å

bli der de er. Av den grunn vil både skremselssalver og annet anleggsarbeid kunne skape panikkreaksjoner som kan gi stør dødelighet og omfattende skader på fisken.

Svar Sævareid Fiskeanlegg: I dialog med Bolaks vil oppdragsgiver se på om det er perioder der det ikke står fisk i anlegget og prøve å tilpasse tidspunkt for sprengning til dette. Ved sprengning skal det uansett bli utført avbøtende tiltak for å hindre skade på marint liv:

- Sprengningsarbeid i sjø vil kun foregå inne i elveleiet, og her vil et tiltak være å sprengne på lavvann for å utnytte den naturlige terskelen ved brua. Inne i elveleiet er det opp til ca. 5 m dypt, men ved terskelen like etter broen i sjøområdet er antatt dybde i snitt ca. 1 m på lavvann.
- Det kan være aktuelt å legge ut skytematter ved denne terskelen for ytterligere å hindre spredning av trykk- og lydbølger forbi terskelen. Disse vil i så fall bli heiset inn og ut så skånsomt som mulig, samt skal de kun bli liggende i perioden sprengningsarbeider pågår.
- Dersom de to ovennevnte tiltakene ikke skulle la seg gjennomføre eller ikke viser seg å fungere etter hensikt, vil bruk av boblegardin bli vurdert.

Sprengningen skal foregå tett på land i søndre del av elveleiet. Det er ikke utført modellering av spredning av lyd- og trykkbølger fra sprengning her, men sted for sprengning og formen på elveleiet tilsier å kunne ha en dempende effekt på utbredelsen av trykk- og lydbølger.

Det gjøres oppmerksom på at det kan bli aktuelt å utføre fjerning av berg med pigging istedenfor sprengning, dette vil forholdene i felt avgjøre. Alle beskrevne tiltak gjelder uavhengig av om bergoverflaten jevnes med pigging eller sprengning.

Effekter av mudring nærme oppdrettsfisk

Mattilsynet beskriver at partikler og sediment i vannmassene fra mudring kan irritere gjellene på fisk som kan medføre økt slimdannelse. Mye slim på gjellende vil gi redusert evne til å ta opp oksygen, og fisken vil kunne lide under dette og videre få redusert velferd. Mattilsynet vurderer at fisken som står på lokalitet Mjåneset vil kunne bli påvirket av arbeidene i noen grad, men at det er vanskelig å anslå graden av påvirkning. Graden av påvirkning fra partikulært materiale vil sannsynligvis være mindre dersom massene i hovedsak dumpes i nærheten av der de blir tatt opp. Mattilsynet beskriver også at Bolaks straks skal varsles ved et eventuelt partikkeluhell utover det forventa. Det kan også vurderast avbøtende tiltak, som til dømes siltgardin.

Svar Sævareid Fiskeanlegg: Oppdragsgiver planlegger at muddermasser skal lagres like ved der de graves opp og gjenbrukes til omfylling rundt rørene så lenge de er egnet til dette. Gjenbruk av sjøbunnen vil hindre bruk av tilvirkede steinmasser som har skarpe/spissere finstoff enn naturlige partikler/sedimenter.

Det er gjort undersøkelser av både elvebunnen i elveleiet og av sjøbunnen i den grunne delen mellom broen og marbakken. Kornfordelingsanalyser fra begge områdene viser at det er lite finstoff på bunnen. Av den grunn er det forventet at oppvirvlede partikler vil sedimentere raskt og at mengden finstoff som svever videre i vannmassene vil være begrenset.

Det skal opprettes kontakt med Bolaks som tidligere beskrevet. Varslingsrutiner ved uønskede hendelser skal omfatte alle fiskeinteresser i området som bli negativt påvirket av en uønsket hendelse.

Dersom strømforholdene tillater det skal det brukes siltgardin ved arbeider i sjø som kan spre partikler i vannmassene.

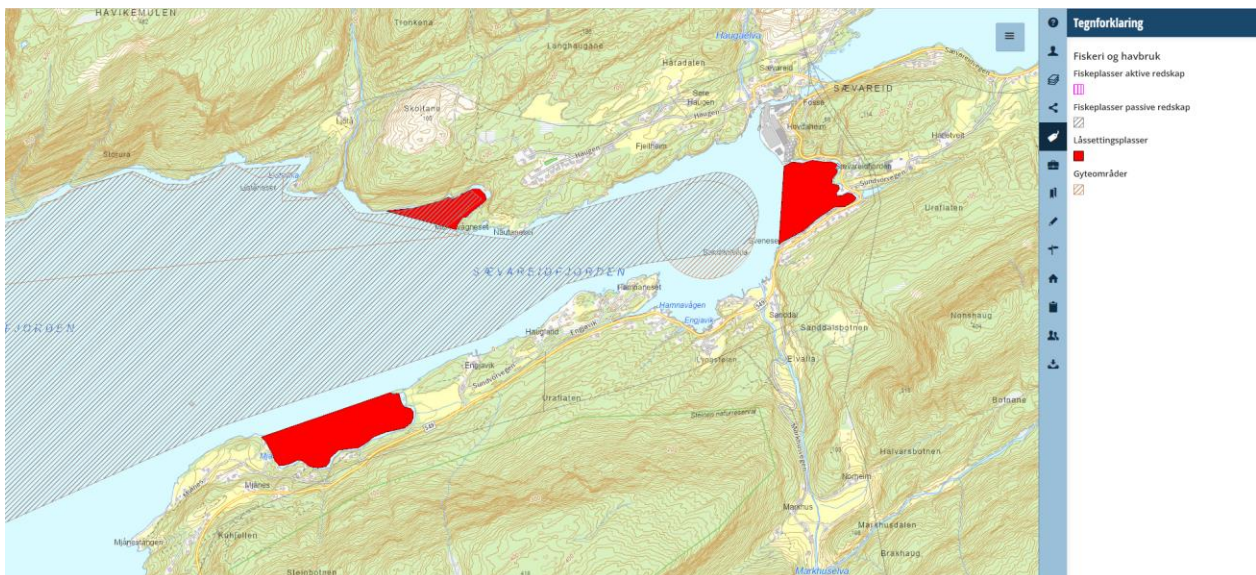
Mattilsynet: To elver renner gjennom tiltaksområdet i sjøen, Haugaelva og Sævareidfossen. Haugaelva er gytebekk for sjøørret. Mengden vann i fossen reguleres av fiskeanlegget. Det kan ikke gå fisk opp fossen, men det står laks og ørret i vassdraget fra fossen og ned til fjorden. Sjøørret kan stå i nedre del av Haugaelva i august-september før den går opp elva for gyting i tidsrommet september til november. Sjøørreten er sårbar i gyteperioden, og smolten er sårbar under utvandring i mai-juni. Både sprenging og mudring vil kunne ha en negativ effekt på villaks og ørret på samme måte som oppdrettsfisk. Mattilsynet forutsetter at tiltaket tar hensyn til både akvakulturvirksomhet og villfisk i området.

Svar Sævareid Fiskeanlegg: Det er lagt opp til at arbeidet skal skje i tidsrom der man unngår gyteperioden og smoltutvandringen.

Fiskeridirektoratet (15. april 2024)

Utfylling/mudring

Fiskeridirektoratet skriver at de er spesielt opptatt av å bevare gytefelt og gyteområder for fisk. Torsken gyter i perioden fra og med månedsskifte januar/februar til og med april, og yngelen bunnslår og vokser opp i grunne områder i nærheten av gyteområde i perioden mai til juni. I dette tidsrommet er yngelen ekstra utsatt for ytre påkjenninger, og er spesielt ømfintlig for steinstøv og partikler fra tiltak som utføres i sjø. I forbindelse med søknad har Multiconsult utarbeidet en konsekvensutredning der de blant annet foreslår avbøtende tiltak. Et av tiltakene er å benytte turbiditetsmåler under anleggsarbeidene. Dersom strømforholdene gjør det mulig, skal også siltgardin benyttes. Fiskeridirektoratet vurderer at siltgardin og turbiditetsmålere kan bidra til å redusere risikoen for spredning av partikler til gyteområdet, men forventer også at arbeidet stanses dersom turbiditeten overskrider akseptabelt nivå. Arbeidet må da utsettes til endt gyteperiode for torsk.

Figur 4 Registrerte fiskeriinteresser i Sævareidsfjorden

Svar Sævareid Fiskeanlegg: Dette tas til etterretning. Prosjektet planlegger bruk av turbiditetsmåler og siltgardin som beskrevet. Prosjektet har ikke planlagt aktiviteter med fare for partikkelspredning i de kritiske periodene for fisken i mai-juni og i august-september.

Alt arbeid som omfatter graving, pigging og sprengning i elv skal iht. prosjektets fremdriftsplan utføres mellom 1. oktober og 22. november 2024.

Oppdragsgiver opplyser om at tidspunkt for utføring av arbeid i sjø ikke er fastlåst og kan i større grad tilpasses fremdrift og lokale forhold. Dette er fordi mudring og legging av ledninger i sjø er et tilleggsoppdrag som ikke har en fastlåst fremdrift slik som andre arbeider i prosjektet, samt fordi det er et kortvarig tiltak estimert til å vare 4-6 uker (inkl. opp til 2 uker med mudring). Prosjektet kan derfor tilpasse arbeidene i sjø til tidspunkt som er mer gunstig mht. fisk, og skal som minimum unngå periodene mai-juni og august-september. Det kan bli aktuelt å utføre arbeider i sjø innenfor perioden februar-april, men i så tilfelle vil arbeidene bli gjort med de omtalte avbøtende tiltakene for å redusere påvirkning i gyteperioden for torsk. Dersom turbiditet overskrider akseptabelt nivå i gyteperioden januar/februar-april, opplyser oppdragsgiver at arbeidene vil bli stanset og tilpasset slik at turbiditetsnivået holdes under akseptabelt nivå ved videre arbeid.

Turbiditetsmåler vil bli benyttet i hele anleggsperioden mens arbeid i elv og sjø foregår, og så lenge det pumper byggegropsvann til sjø. Kontinuerlige målinger både før og i hele denne anleggsperioden, er med å gi et godt bilde av naturlige verdier og gir et godt grunnlag for å vurdere målingene i perioder arbeider med partikkelspredning foregår. Dersom turbiditetsmåler overskrider akseptabelt nivå, vil arbeidene bli tilpasset slik at turbiditetsmålingene kommer under akseptabelt nivå igjen.

Sprenging

Sprenging vil både kunne føre til fluktrespons hos fisk på vei til gyteområdet, og fysisk skade på fisken. Fisk og yngel med svømmeblære, slik som torsk er spesielt utsatt. Havforskningsinstituttet anbefaler generelt at tiltak som sprenging, mudring og utfylling i eller i nærheten av gytefelt/gyteområder skjer utenom fisken sin gytetid. Fiskeridirektoratet mener generelt at rådene fra HI skal følges. Multiconsult har vurdert at gyteområdet er for langt unna til at det påvirkes negativt av sprengingen, men Fiskeridirektoratet er ikke enig i denne vurderingen, da gyteområdet kun er 400 meter unna tiltaksområdet.

Vi vurderer likevel at gyteområdet skjermes noe av at sprengingen vil foregå i et avgrenset område inne i Sævareidselven. Av hensyn til sjøørreten i vassdraget har Multiconsult beskrevet at det skal utføres en skremselssalve før hovedsprengingen for å skremme vekk fisk i området. Vår vurdering er at dette kan ha en positiv effekt også på torsk. Dersom sprengingen skal foregå i gyteperioden for torsk forventer vi at det benyttes andre avbøtende tiltak som kan redusere trykkbølgene. Dette gjelder også dersom det er låssatt fisk i nærheten på tidspunktet for sprenging.

Svar Sævareid Fiskeanlegg: Dette tas til etterretning. Alt arbeid som omfatter graving, pigging og sprengning i elv utføres mellom 1. oktober og 22. november 2024, som er utenom gytetiden både for sjøørret og torsk. Det kan bli aktuelt å utføre mudring i sjø i gyteperioden for torsk, men dette vil bli tilpasset i størst mulig grad og tiltak vil iverksettes som beskrevet i avsnittet over.

Det er oppdragsgiver bekjent at låssettingsplassen for fisk like sør for anlegget, i stor grad benyttes til makrell. Låssetting av makrell foregår vanligvis i perioden fra juni og gjennom sommeren, og det er vanligvis ikke låssatt fisk der etter 30. september. Prosjektet vil ha kontinuerlig dialog med brukere av låssettingsplassen og iverksette relevante avbøtende tiltak for å hindre skade på fisken, for eksempel at eventuell låssatt fisk etter 30. september blir tatt opp før sprengning. Det vil uansett bli utført tiltak for å hindre spredning av trykkbølger under sprenging, jf. svar til Mattilsynet ovenfor

Avløpsledning

Sjøledninger utgjør en risiko i form av at fiskeredskap kan henge seg fast i ledningen. Dette kan føre til skade på både ledning og fiskeredskap, tap av fangst og utstyr, og i verste fall havari. Rør og ledninger må derfor i størst mulig grad følge bunntopografien og ikke ha frie heng i vannmassene. De må legges slik at de ikke forandrer leie eller kan flyte opp. Vi ser ellers positivt på at ledningene skal legges i eksisterende traseer.

Svar Sævareid Fiskeanlegg: Dette tas til etterretning og vil bli fulgt opp i anleggsfasen. Oppdragsgiver har planlagt at rør og ledninger skal følge bunntopografien og ikke ha frie heng i vannmassene. Det er kun de første 50 m av avløps- og slamledningene som skal graves ned i sjøbunnen, dette for å hindre at ledningene er til hindre for båter og andre brukere i denne grunne delen av sjøbunnen. Omtrent 50 m ut fra land starter en marbakke, og derfra skal ledningene legges oppå sjøbunnen med utslipp på omtrent kote minus 35 for avløpsledningen og kote minus 18 for slamledningen. Det vil også bli lagt en vannledning oppå sjøbunnen i det grunne området før marbakken. Avløpsledningen skal loddess med betonglodd. Prosjektet ser på muligheten å benytte SESU-rør (selvsynkende rør) for de mindre ledningene for vann og avløp.

Bergens Sjøfartsmuseum (9. april 2024)

Museet kjenner ikke til marine kulturminner som kan bli direkte berørt av tiltaket. Museet har derfor ingen merknader til det planlagte tiltaket, men ønsker å påpeke den generelle plikten etter kulturminneloven (Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner) om å stanse arbeidet og varsle museet dersom man under arbeid i sjøområdene finner skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner.

Rettslig grunnlag for tillatelsen

Forurensningsloven

Etter forurensningsloven § 7 må ingen sette i verk noe som kan medføre forurensning uten at det er lovlig etter unntaksreglene i § 8 eller tiltaket har tillatelse etter § 11.

Arbeid i sjø fra land er midlertidig anleggsarbeid og er som hovedregel lovlig uten tillatelse, jf. forurensningsloven § 8 første ledd nr. 3, når forurensningen fra anleggsarbeidet er "vanlig". Anleggsarbeider som bidrar til å spre finstoff som kan påvirke fiskeinteresser, truede arter, marine naturtyper eller bidra til plastforurensning, er ikke vanlig forurensning og tiltaket må ha tillatelse. Statsforvalteren vurderer at det omsøkte tiltaket krever tillatelse etter lovens § 11, med vilkår for utføring etter § 16. Mudring og dumping som skal utføres fra skip/lekter må ha tillatelse etter forurensningsforskriften § 22.

Når Statsforvalteren vurderer om det skal gis tillatelse til forurensende virksomhet, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på forurensningsulempene ved tiltaket sammenlignet med fordeler og ulemper tiltaket ellers vil kunne føre til, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd.

Vi følger anbefalinger i Miljødirektoratets veileder M-350/2018 "Håndtering av sedimenter" for vår avgjørelse. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 og vannforskriftens § 12 er lagt til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøving etter forurensningsloven.

Annet lovverk

Plan og bygningsloven

Statsforvalteren kan ikke gi tillatelser etter forurensningsloven § 11 dersom dette er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven. Kommunen har ikke gitt uttale med vi har fått oversendt kommunens vedtak datert 28. mars 2024 der det er gitt tillatelse for riving av bygninger og konstruksjoner som er bakgrunn for denne søknaden, og i vedtaket skriver kommunen at tiltaket er i samsvar med gjeldende plan² for området.

Forurenset grunn – forurensningsforskriften kapittel 2

Kommunen er myndighet for håndtering av forurenset grunn på land ifb med anleggsarbeidene, basert på tiltaksplan³ for forurenset grunn som er sendt kommunen.

Vannressursloven

NVE avklarer i brev datert 17. april 2024 gitt generelle råd til gjennomføring av tiltaket og avklarer at tiltaket ikke krever ytterligere behandling fra NVE som myndighet etter vannressursloven.

Vår vurdering av søknaden

Statsforvalteren vurderer at søknadene med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven.

Vi er enig i de risikovurderingene og forslag til avbøtende tiltak som Sævareid Fiskeanlegg har beskrevet i søknaden datert 8. mars 2024 og presisert/utdypet i brev 27. mai 2024 som svar på uttalene fra Mattilsynet og Fiskeridirektoratet.

Vi vurderer at de foreslåtte avbøtende tiltak for å redusere fare for spredning av finstoff fra anleggsarbeidene i elv/sjø samt ivareta hensyn til anadrom fisk og gytefelt kysttorsk og oppdrettsanlegg er tilfredstillende og tar de med i våre vilkår som beskrevet i søknaden og presisert i brev 27. mai 2024.

Arbeidene i sjø er av begrenset omfang og skal i utgangspunktet utføres i perioden 1. oktober til 22. november slik at man unngår gyteperiode for sjøørret og kysttorsk samt smoltutvandring sjøørret. Omfanget av sprenging, dersom dette velges, er også begrenset i volum (maks 100 m³) så vi vurderer at med de avstander som er til nærmeste oppdrettsanlegg og de avskjermende tiltakene det legges opp til ved en eventuell sprenging så fare for negativ påvirkning lav og akseptabel.

Vurderinger etter naturmangfoldloven og vannforskriften

I forbindelse med utarbeiding av søknad om tillatelse etter forurensningsloven er det utført en kartlegging av sedimentene i tiltaksområdet. Det er også hentet inn tilgjengelig informasjon om viktige natur- og fiskeriinteresser i området fra offentlige databaser.

Krav til kunnskapsgrunnlaget er etter vår vurdering oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 8. Siden vi vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilfredsstillende, vil ikke føre-var-prinsippet (NML § 9) komme til anvending.

² Detaljregulering Sævareid Fiskeanlegg og Sævareid Sentrum Nasjonal planID 4624-201602

³ AS Sævareid Fiskeanlegg Tiltaksplan for forurenset grunn Multiconsult 4. mars 2024

Vi har tatt hensyn til økosystemet og den samlede belastningen (NML § 10) gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er satt i vilkårene i tillatelsen. NML § 11 påpeker at det er tiltakshaver som skal bære kostnadene til avbøtende tiltak. Dersom det er nødvendig med driftsstans på anlegget for å unngå uakseptabel grad av forurensning som følge av anleggsvirksomhet, vil denne merkostnaden også regnes som i samsvar med NML § 11. Vi krever også at det skal benyttes de beste mulige tekniske løsningene som ut fra en kost/nytte-vurdering gir best mulig resultat for miljøet, jf. NML § 12.

Miljømålet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. En forverring av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er mulighet til å gi unntak, jf. vassforskrifta § 12.

I denne saken legger Statsforvalteren til grunn at tiltaket vil gi en midlertidig påvirkning og at tilstanden i resipientene vil bli gjenopprettet når arbeidet stanser. Vi ser det derfor ikke som sannsynlig at tiltaket vil kunne føre at miljømålene ikke nås, eller at tilstanden til vannforekomsten blir forverret. Kravene i vannforskriften er derfor ikke til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Endring og omgjøring

Vi vil påpeke at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsette grensene, plikter virksomheten å redusere utslippene så langt som mulig uten urimelige kostnader. Det same gjelder utslipp av komponenter det ikke er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Virksomheten er pliktig til å unngå unødvendig forurensning, jf. forurensningsloven § 7. Viser det seg at forurensningsforholdene endrer seg, kan Statsforvalteren med hjemmel i forurensningsloven § 18 endre vilkårene i tillatelsen og sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig redegjørelse av saken. En endringssøknad må derfor sendes i god tid før en eventuell endring kan gjennomføres.

At vi har gitt tillatelse til forurensning fritar ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap som forurensningen har ført til, jf. forurensningsloven § 56. I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet, www.miljodirektoratet.no. Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter er òg straffbart.

Rett til å klage

Partene involvert i saken og andre med særlig interesse kan klage innen tre uker fra virksomheten har mottatt dette brevet, jf. forvaltningsloven § 28. I en eventuell klage skal det gå klart fram hva klagen gjelder, og hvilke endringer en ønsker. Klagen bør være begrunnet og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland. Klageinstans er Miljødirektoratet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket blir utsatt. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter oppmoding, eller på eget initiativ, avgjøre at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. En slik avgjørelse kan det ikke klages på.

De kan også klage på vedtaket om gebyrsats, jf. forurensningsforskriften § 41-5. En eventuell klage skal være grunnlagt, og må sendes til Statsforvalteren i Vestland innen tre uker. En eventuell klage fører ikke automatisk til at vedtaket blir utsatt. Virksomheten må derfor betale det fastsatte gebyret. Dersom Miljødirektoratet godtar klagen, vil overskuddsbeløpet bli refundert.

Med hilsen

Sissel Storebø
seksjonsleder

Magne Nesse
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Tillatelsens vilkår

Kopi til:

Bjørnafjorden kommune
Fiskeridirektoratet
Mattilsynet
Vestland fylkeskommune
Multiconsult ved Anne Husby Rosnes
Bergens Sjøfartsmuseum